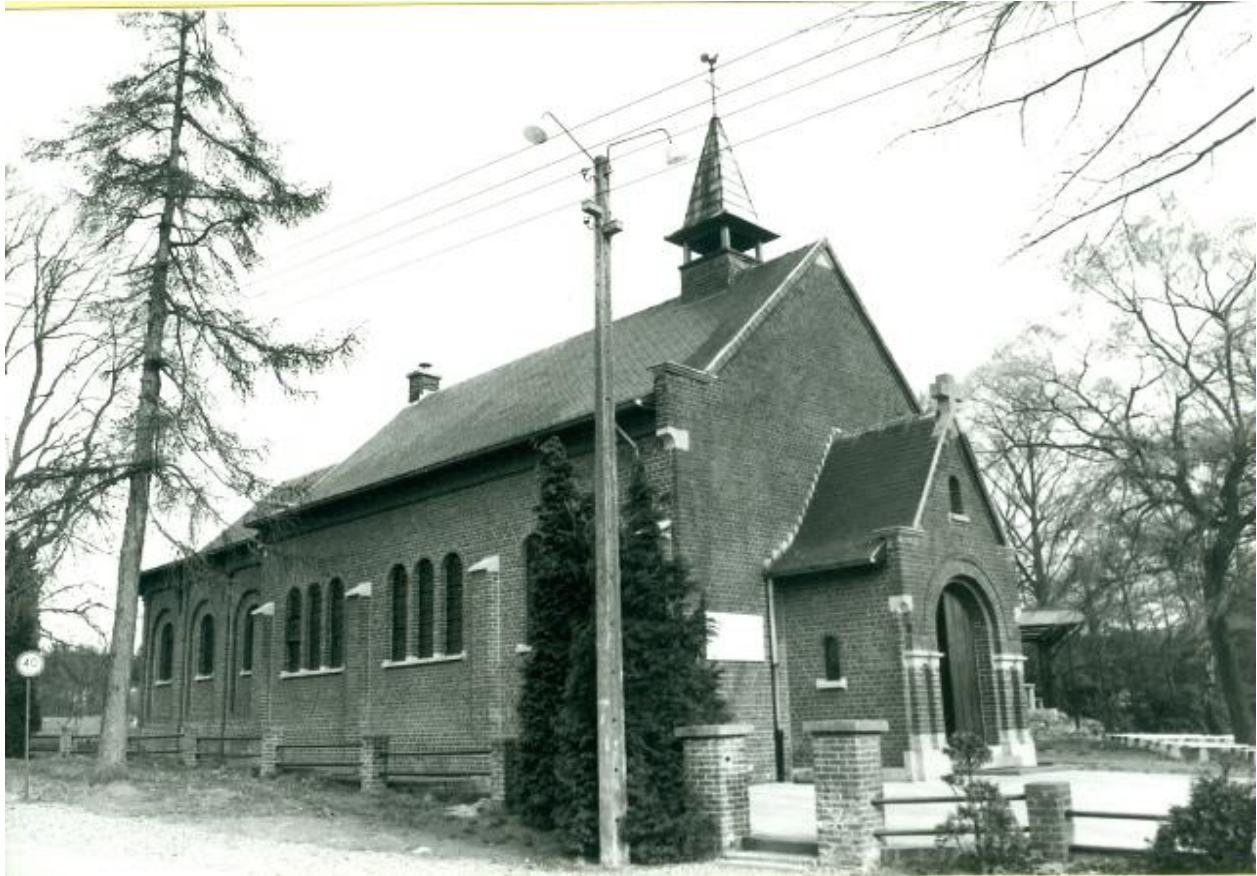

Op bedevaart naar 't Koersels Kapelleke.

Bevraging van bedevaarders op 1 mei 2018

Examenopdracht Volkskunde door Patrick Heymans

Opleiding Toeristisch gids – Limburg 2017 – 2018

Docent : Hans Geybels

Verantwoordelijke opleiding: Ann Steurbaut

Op bedevaart naar 't Koersels Kapelleke

1. Ontstaan en groei bedevaartsplaats:

- a. Het ontstaan en de groei van het bedevaartsoord 't Koersels Kapelleke is uitvoerig beschreven in de examenopdracht van Rudi Marin, cursist Limburg-gids 07 - 08. Docent Prof. Dr. Hans GEYBELS.
- b. Uit de gesprekken met de bedevaarders blijkt dat het merendeel van hen wel iets van de ontstaansgeschiedenis weet. Zeker de oudere bedevaarders uit Koersel en omgeving kennen deze uit de dorpsoverlevering en familieverhalen. Ik heb enkele mensen gesproken die beweren verre afstammelingen te zijn van Jan Swartebrouckx. Vooral het dispuut tussen de pastoor van Koersel en Jan Swartebrouckx over de giften, leeft nog bij de huidige – lokale – bedevaarders. De onderdogpositie van iemand van het gehucht tegenover de notabelen van het dorp leeft momenteel bij de oudere generatie nog steeds.

2. Huidige situatie bedevaartsplaats:

Na verschillende onrustige periodes rond het bedevaartsoord, recreatiedomein en natuurgebied lijkt er nu een zekere vrede te heersen tussen de verschillende actoren.

De 'bemoeienissen' van verschillende overheden wordt zeker niet gewaardeerd door de bedevaarders. De mensen willen vooral in alle rust en liefst zonder 'pottenkijkers' hun geloof belijden.

3. Huidige invulling van de bedevaart.

De meeste bedevaarders zijn mensen ouder dan 70 jaar. Er zijn ook 50+sers doch die mensen begeleiden meestal één van hun ouders. Bijna zonder uitzondering komt iedereen met eigen vervoer, auto's. Een half uur voor aanvang van de H-Mis is er niets te zien aan de kapel. Vanaf dan stromen de mensen toe en nemen plaats in de kapel die vlug vol zit. Na een dienst gaat een processie door de straten rond de kapel. Ook het Mariapark met calvariegrot en christusgraf wordt aangedaan. De processie en de Heilige Mis worden begeleid door de mijnwerkers-brancardiers.

Enkele opmerkingen:

- Een groot gedeelte van de aanwezigen in de misviering is oud en slecht te been. Zij gaan niet mee in de processie.
- Na de misviering en vooral na de processie stroomt het nabijgelegen parochiaal centrum vol met bedevaarders. Er wordt ge-eten en gedronken.
- De bedevaart is een ontmoetingsplaats voor oudere mensen uit de omgeving
- Zonder bijstand van familie zouden vele bedevaarders niet aanwezig kunnen zijn.
- De traditionele openluchtmis werd dit jaar vervangen door een misviering in de kapel wegens onzekere weersomstandigheden.

Resultaten bevraging

1. Persoonsgegevens bevroagen:

- a. Om mogelijke inbreuken met de nieuwe privacywet (GDPR) te vermijden werden de interviews anoniem afgenomen. Enkel geboortejaar, beroep en woonplaats werden genoteerd. Ik ken wel persoonlijk verschillende bevroagen zodat, mits hun toestemming, ze later terug contact kan worden genomen. In totaal zijn 34 bedevaarders bevroagd.
- b. Alle bevroagen zijn geboren tussen 1929 (oudste) en 1951 (jongste)
- c. De meeste bevroagen zijn woonachtig in de deelgemeente Koersel (20) vervolgens uit een andere deelgemeente van Beringen (8) en nog uit Heusden (4) en uit Leopoldsburg (2)
- d. Zonder uitzondering zijn allen gepensioneerd.

2. Samenvatting antwoorden:

- a. Doet U deze bedevaart geregeld of is het éénmalig?
Alle bevroagen komen reeds meerdere jaren naar de bedevaart. Het is voor hen een jaarlijks terugkerende traditie. Het is een vast onderdeel van hun geloofsbelijdenis.
- b. Bestaan er tradities of gebruiken bij deze bedevaart?
Wat de meeste bedevaarders missen was dit jaar de openluchtmis. Wegens de ouderdom van de bedevaarders wordt deze de laatste jaren meestal verplaatst naar de kapel. Enkele bedevaarders zeggen dat een openluchtmis hun laat terugdenken aan de bedevaart naar Lourdes.
Gevraagd naar de andere gebruiken verwijzen de meesten naar de processie en rondgang door het Mariapark.
Bijna alle bedevaarders nemen water mee uit de bron.
- c. Zijn deze gebruiken oud? – Zijn ze wijdverspreid?
Alle bedevaarders kennen de mei-vieringen uit hun jeugd. Ze worden overgeleverd van ouders op kinderen.
De mei-vieringen aan Koersels kapelleke zijn plaatselijk. Ik heb geen mensen aangetroffen van buiten West-Limburg.
- d. Heeft Uzelf een ritueel voor deze bedevaart, tijdens of bij aankomst?
Niemand heeft aangegeven een vast ritueel te hebben bij aankomst of tijdens de viering. Natuurlijk wordt er gebeden tijdens de processie, maar wel meer individueel. Wel sluiten de meeste mensen de bedevaart af met koffie of een lichte maaltijd in het parochiaal centrum. Ook het meenemen van bronwater is een algemeen gebruik.
- e. Wie voort dit ritueel nog uit? Van wie heeft U dit geleerd?
Andere bedevaarders.
Geleerd van de ouders of familie.

Misviering in de Kapel.

Vertrek van de processie

Processie

Parochiaal centrum

